

Από Γ. Τουτζιαράκη

Η ανεργία ως πρόβλημα των σύγχρονων βιομηχανικών κοινωνιών έχει διεθνή και εθνική διάσταση. Τόσο ως προς τις αιτίες όσο και ως προς την αντιμετώπιση.

Η διεθνής διάσταση. Το πρόβλημα της ανεργίας τίθεται σε περιβάλλον διαφορετικό από το περιβάλλον στο οποίο έχουν αναπτυχθεί ^{με τη σημασία} οι σημαντικές στρατηγικές αντιμετώπισής του. Το εθνικό επίπεδο, το κράτος, δεν έχει πλέον ^{δυνατότητα} τον εξοπλισμό να επιβάλει πολιτικές φθηνού χρήματος καθώς οι αγορές κεφαλαίου είναι διεθνείς. Η κοινωνική αλληλεγγύη που μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στήριξε τις πολιτικές τόνωσης της ζήτησης σε μια κοινωνία εντονού ατομικισμού όπως η σημερινή, είναι ^{απώτερη} ζητούμενο. Η ανάπτυξη δεν οδηγεί πλέον αναγκαία σε αύξηση των θέσεων εργασίας αλλά μάλλον σε αναδιάρθρωσή τους. ~~Στη Ευρωπαϊκή κοινωνία η απώθηση του~~
~~Ανασά~~

Όχι μόνο τα αίτια αλλά και η αντιμετώπιση του προβλήματος κινείται εν μέρει στο διεθνές επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τη Λευκή Βίβλο προσπαθεί να δώσει τις λύσεις που σε εθνικό επίπεδο δεν είναι εφικτές. Οι επενδύσεις σε έργα υποδομής- δίκτυα ενεργειακά, δίκτυα επικοινωνιών, πληροφορικής στοχεύουν στην ενίσχυση της ζήτησης με προσδοκώμενα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Ακόμα διεθνώς ασκείται ένα μείγμα πολιτικών. Αυτών που στόχο έχουν την αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης (υποβοήθηση ^{της} κινητικότητας, ελαστικοποίηση ^{της} αγοράς εργασίας, βελτίωση υπηρεσιών τοποθέτησης για μείωση της ανεργίας τριβής κ.ά.). Αλλά και αυτών που με δεδομένη την ανάπτυξη χωρίς αύξηση θέσεων στοχεύουν στην ^{ομοιότητα} αναδιανομή της υπάρχουσας εργασίας. Αυτές οι πολιτικές απαιτούν θυσίες από όλη την κοινωνία, ώστε να διευκολυνθεί η είσοδος στην αγορά εργασίας των ανέργων κύρια νέων γυναικών και ηλικιωμένων. Είναι καθήκον της πολιτικής να το καταστήσει σαφές και να διασφαλίσει τη στήριξη όλης της κοινωνίας. ^{ο κίνδυνος} Η αδράνεια έχει κόστος. Σε εθνικό επίπεδο σηματοδοτείται ο πολυτιμότερος πόρος, ^{οι άνθρωποι} το ανθρώπινο κεφάλαιο, ^{οι άνθρωποι} πονομεύεται η ιδιότητα του ανέργου ως πολίτη. Το άτομο οδηγείται σε στιγματισμό, περιθωριοποίηση. Ο τραυματισμός της κοινωνικής συνοχής έχει κόσμη μεγαλύτερα από όποιες επενδύσεις γίνονται για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.

Η ελληνική διάσταση. Παρά το διεθνή χαρακτήρα του προβλήματος πάρα πολλά μπορούν και είναι ανάγκη να γίνουν σε εθνικό επίπεδο. Η πολιτική εργασίας και αξιοποίησης του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι ^{πρώτα} πρώτιστα πρόβλημα πολιτικό. ^{πρώτα} Τα ^{πρώτα} επαρκείς κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις ^{πρώτα} που δεσμευτούν και ^{πρώτα} δεν ^{πρώτα} ελπίσονται από τη δική τους περιουσία, τα δικά τους κεκτημένα και όχι των άλλων λίγα μπορούν να γίνουν. Πολλά και συχνά θα λέγονται. Λίγα θα γίνονται. Αποτελεί καθήκον κάθε εκσυγχρονιστικής πολιτικής να αναπτύξει την ^{πρώτα} καθολική κοινωνική αλληλεγγύη και την ετοιμότητα συμβολής όλων.

Προληπτική στρατηγική. Στον αγροτικό τομέα, στο δημόσιο τομέα και στη βιομηχανία υπάρχουν προβλήματα που μπορούν να οδηγήσουν στη δραματική αποδέσμευση εργατικού δυναμικού. Οι πολιτικές αναβάθμισης της αγροτικής παραγωγής με εισαγωγή νέων τεχνολογιών, οικολογικών προϊόντων μπορούν να συγκρατήσουν και να απορροφήσουν εργατικό δυναμικό. Ο δημόσιος τομέας αν

αναδιοργανωθεί με στόχο την ορθολογική παραγωγή συλλογικών αγαθών μπορεί να αποφύγει τη μοίρα αυτή. Η βιομηχανία βρίσκεται σε αναδιοργάνωση. Αν οι δημόσιοι πόροι κατευθυνθούν στις πλέον ανταγωνιστικές οικονομικές δραστηριότητες και όχι σε επιχειρήσεις μη βιώσιμες λόγω συνθηκών ανταγωνισμού, η επιδείνωση του προβλήματος της ανεργίας μπορεί να προληφθεί. Οι πολιτικές εργασίας και ανθρώπινου κεφαλαίου αφορούν ολόκληρη την κοινωνία. Τα όργανα συζήτησης, σχεδιασμού και άσκησης της πολιτικής αυτής (ΟΑΕΔ, Εργατική Εστία κ.ά.) πρέπει να αποκομματικοποιηθούν, να κοινωνικοποιηθούν. Η αναβάθμισή τους προϋποθέτει την κοινωνικοποίησή τους. Εκεί θα μπορούν να συζητηθούν προτάσεις πιο συγκεκριμένες, πιο τεχνικές όπως η δημιουργία κοινωνικής αγοράς εργασίας ή η διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην αγορά με νέες σχέσεις εργασίας.

Υπενθυμίζω: Καθήκον κάθε εκσυγχρονιστικής πολιτικής είναι ν' αναπτύξει την κοινωνική αλληλεγγύη και την ετοιμότητα συμβολής όλων καθώς και το πλαίσιο της ορθής διαχείρισης.